



Fremsat den 6. oktober 2021 af Jane Heitmann (V), Heidi Bank (V), Karen Ellemann (V),
Martin Geertsen (V) og Bertel Haarder (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om retten til en værdig afslutning på livet og ret til lægesamtale og om flere læger med specialviden om palliation

Folketinget pålægger regeringen inden den 30. december 2021 at fremsætte et lovforslag, der sikrer, at flere terminale patienter oplever en værdig afslutning på livet, ved at patienter og deres pårørende får ret til mindst tre samtaler med

en læge eller sundhedsperson, som har specialviden inden for palliation, og som sikrer, at det danske uddannelsesinitiativ, som modsvarer »Nordic Specialist Course in Palliative Medicine«, færdiggøres og sættes i drift.

Bemærkninger til forslaget

Alle har ret til en værdig død. Alle har ret til at opleve, at også den sidste del af livet gennemlevs med den fornødne ro og kompetent faglige ekspertise og omsorg til at understøtte et uundgåeligt farvel til livet. Sådan er det desværre ikke i dag.

Venstre har de sidste 20 år været drivkraften bag udbredelsen af patientrettigheder og frit valg på en række velfærdsydelser som bl.a. behandling, udredning, personlige pleje, praktisk hjælp og plejehjem. Venstres formål har været at sætte det enkelte menneskes ønsker og behov før systemets. Men det har ikke løst alle de udfordringer, vi oplever i velfærdssamfundet. For der er udfordringer. Det gælder også på ældre- og sundhedsområdet.

For Venstre er og har det været en prioritet, at vi i det danske samfund i højere grad imødekommer den enkeltes ønsker til den sidste del af livet.

Døden er for mange et tabu, men det skal ikke afholde os fra at insistere på, at ældre og uhelbredeligt syge ikke lades alene tilbage uden den nødvendige omsorg, lindring og muligheder for selv at have indflydelse på, hvordan man kommer herfra, når livet rinder ud.

Venstre ønsker, at langt flere uhelbredeligt syge oplever at modtage specialiseret og kvalificeret behandling og omsorg den sidste tid i livet. Alle palliative patienter og deres pårørende skal have ret til mindst tre samtaler med en læge eller en sundhedsperson, som har særlig fagspecifik viden inden for palliation, således at den sidste del af livet bliver så ubesværet og smidigt som muligt.

Samtalen kunne for eksempel tage udgangspunkt i den anerkendte ACP-metode (Advanced Care Planning).

Men der mangler læger med specialiseret viden om palliation. Derfor ønsker Venstre, at flere læger uddannes i palliation, så langt flere danske patienter og deres pårørende oplever en tryk og værdig afslutning på livet.

I Danmark arbejder omkring 100 læger med specialiserede palliative indsatser på f.eks. hospicer. Under halvdelen er fagområdespecialister i palliativ medicin.

Helt konkret ønsker Venstre, at uddannelsesoptaget på otte læger hvert andet år på den fælles nordiske uddannelse Nordic Specialist Course in Palliative Medicine suppleres med en dansk uddannelse.

En dansk uddannelse vil dels kunne løfte optaget, dels kunne sikre, at flere sundhedspersoner f.eks. i almen praksis og i hjemmeplejen får den nødvendige faglige basisviden.

Der er i øjeblikket nedsat en tværregional arbejdsgruppe, som arbejder på en dansk udgave af den fælles nordiske palliationsuddannelse.

Venstre ønsker, at regeringen sikrer, at sekretariatet i Region Midtjylland og Sundhedsstyrelsen har uddannelsen klar til udrolning inden udgangen af 2021.

Dansk Selskab for Palliativ Medicin har tilkendegivet, at der mangler et stort antal læger med fagområdespecifik

uddannelse og viden (»Læger og regioner ønsker en national uddannelse i palliation«, Ugeskrift for Læger, august 2021).

I og med at der kun er optag hvert andet år på den fælles nordiske uddannelse Nordic Specialist Course in Palliative Medicine og Danmark kun råder over otte pladser, har det nødvendige faglige løft lange udsigter, hvis vi ikke får rullet en dansk uddannelsesmodel ud nu. Efterspørgslen og interessen fra lægernes side er stor og har været det gennem flere år. Det betyder, at mange ansøgere er blevet afvist.

Venstre ønsker, at flere danske læger uddannes i palliativ medicin, først og fremmest som fagområdespecialister, men med det sigte, at vi i Danmark skal kunne tilbyde en egentlig specialeuddannelse i palliation, som vi kender det fra f.eks. Norge, Australien og England. Det er Venstres ambition, at uddannelserne skal afvikles, så vi er klar til at garantere retten til mindst tre samtaler med en læge eller en sundhedsperson, som har særlig fagspecifik viden inden for palliation, ved udgangen af 2025. Forskning viser, at samtaler med en uddannet fagperson har en positiv effekt (»Patienter lever længere, når de taler om døden«, Sygeplejersken 2020, nr. 1).

Ved at styrke indsatsen og løfte fagligheden omkring palliation for lægerne styrker vi samtidig mulighederne for flere relevante tværfaglige indsatser og bedre koordination på tværs af fagligheder og sektorer. Det er der i høj grad brug for, fordi uhelbredeligt syge mennesker og deres pårørende i den sidste del af livet ofte tumler med både fysiske og psykiske udfordringer lige fra søvnløshed og angst til selvmordstanker og bekymringer for de efterladte.

Den demografiske udvikling går i retning af, at vi bliver flere og flere ældre, som lever længere – og ofte med flere komplicerede diagnoser. Det udfordrer vores sundhedsvæsen, som ikke altid er gearet til at sikre alle patienter den nødvendige palliative omsorg og kvalificerede behandling i den sidste del af livet.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at 80+-årige udgør ca. 5 pct. af befolkningen, og andelen vil stige til ca. 10 pct. i 2050 (»Befolkningsfremskrivninger 2021-2060 – Befolkning og valg«. Danmarks Statistik, 2021). Det betyder, at antallet af mennesker med kroniske sygdomme som f.eks. kol, diabetes og hjertekarsygdomme vil fylde mere i det danske sundhedsvæsen. For kronikergruppen er der brug for, at dialogen om, hvordan livet – og ikke mindst den sidste tid af livet – skal forløbe, starter på et tidligere tidspunkt end tilfældet er i dag. Dialogen om grundlæggende palliation er vores sundhedspersonale langt fra klædt på til at tage.

De fleste patienter vil helst dø derhjemme. Men den barske virkelighed er, at fire ud af ti patienter dør på hospitalet. Det skal vi gøre bedre, så flere oplever en afslutning på livet i en tryk hjemlig ramme. Men det kalder på, at flere læger og dermed mere sundhedspersonale får et højere vidensniveau til at varetage palliation på højt niveau.

Venstre reserverer 20 mio. kr. til en pulje i Venstres finanslovsforslag for 2022 som en engangsudgift til at sikre

den nødvendige efteruddannelse af læger med palliative kompetencer over de næste år. Dermed får vi indhentet det efterslæb på kompetencer, som sundhedsvæsnet har på dette felt i dag. Finansieringen af indførelsen af samtaler med

en sundhedsperson med særlige palliative kompetencer vil, når den nødvendige efteruddannelse er gennemført, kunne findes i Venstres finanslovsforslag.

Skriftlig fremsættelse

Jane Heitmann (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om retten til en værdig afslutning på livet og ret til lægesamtale og om flere læger med specialviden om palliation.

(Beslutningsforslag nr. B 3)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.